

ПРОГРАМА

НА НБС "ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА"

2021 – 2026

Национален браншов синдикат "Висше образование и наука" (НБС ВОН-КНСБ) се утвърди като авторитетна синдикална структура в България, като значим фактор в системата на висшето образование и наука, като академична и социално-културна институция – привлекателен център за работещите във ВУ, БАН, НИМХ и ССО ЕАД. НБС ВОН-КНСБ успя да обедини не само научно-преподавателския състав, административно-техническия персонал, но и докторанти, студенти, работещите в държавни/частни ВУ, малки и големи научни и граждански организации с широк спектър на дейности от цялата страна.

Програмата на НБС ВОН за мандата 2021-2026 г. е разработена в съответствие с:

- Реалностите за реформата на образователната система и необходимостта от модернизиране на висшето образование (ВО), вписани в първият Браншов колективен трудов договор за бранш „Висше образование“ № Д 01-335/25.11.2020г.;
- Стратегиите и програмите на Конфедерацията на независимите синдикати в България (КНСБ) в контекста на политиките на МОТ и ЕКП в областта на висшето образование и наука;
- Базовите направления на образованието и науката за 21 век, декларациите и документите, отнасящи се до висшето образование и науката в Европейския съюз;
- Тенденциите в развитието на общоевропейските – за изграждане на общото пространство за висше образование (с постигнат напредък за последните 20 години по основни механизми и режим на работа, приети на конференцията на министрите през 2020 г. по Болонския процес), но и на глобалните, с акцент към националните процеси и структури;
- Стратегията за развитие на ВО/2021-2030, Национална стратегия за развитие на научните изследвания в РБ/2017-2030, Националната програма за развитие България 2030, Програма „Хоризонт Европа“, ОП-НОИР, ОП за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация (2021-2027), Национална пътна карта за научна инфраструктура (2020-2027) предстои да се докладва и утвърди от ЕК.

За да направим устойчива образователната система трябва да се опитаме да свържем всички точки като отчетем, на първо място - участниците в този процес, на второ място - дизайна на процеса, както и трето - ефекта върху пазара на труда, особено в условия на повсеместна дигитализация. Не на последно място е фактът, че образованието и трудовият пазар се разминават в годините. Следователно, това налага тяхната синхронизация, премахване на несъответствията и коригиране на неравенствата.

Предизвикателствата, свързани с интензификацията и глобализацията изискват синергия и работа за: Осигуряване на финансова устойчивост на ВУ и научните институти /НИ/, както за финансови стимули за развитие на качествено образование и научноизследователска дейност; Привличане на мотивирани млади преподаватели и учени за обновяване и развитие на академичния състав; Подобряване на структурата, управлението и системата за акредитация; Осигуряване на прозрачност и отговорност при управлението на системата; Осигуряване на партньорство, диалог и работа между ВУ/НИ и държавата, както и с бизнеса при подготовката на учебни планове, програми и провеждане на ефективен учебен процес, фундаментални и приложни научни изследвания на национално, европейско и световно ниво.

Програмата е насочена към постигане на **седем взаимосвързани приоритета**.

Първи приоритет **ФИНАНСИРАНЕ И ДОСТОЙНИ ДОХОДИ**

Ясно и категорично следва да се изведат на преден план съизмерими критерии за заплащане на положения висококвалифициран труд, с оглед мотивация за качествена работа и постигане на Европейските изисквания за осигуряване качеството на учебния процес, научно-изследователската дейност, управлението, информационното обезпечаване, административното обслужване, стимулиране на инвестиции за подобряване на условията на труд, осъвременяване и развитие на материалната база. Необходимо е усъвършенстване и поддържане на политиките за прогресивен растеж на доходите за работещите в системата, при изпълнение на поетите задължения в браншовия колективен трудов договор и колективните трудови договори в съответните институции на системата.

Особено внимание в колективните трудови договори на локално равнище следва да се отделя на главната движеща сила – *човека* – с доходи, съобразно положения личен труд в контекста на общите за системата интереси, с актуалните задачи, които трябва да решава относно реформите в образованието и науката, собственото си развитие (самопознание, подготовка, квалификация и готовност за самоусъвършенстване), както и на неговото ценностно самоопределяне и социална реализация.

Изпълнението на приоритета следва да се осъществи чрез работа по следните задачи от страна на НБС ВОН и Синдикалните организации по места:

- Отстояване на национално ниво: нарастващ темп на издръжка обучението на студентите, като не се допуска нарушаване на основните принципи и законови норми при определяне ръст на субсидията чрез актуализиране на методиката за определяне на държавната субсидия и подобряване на измеримите критерии по рейтинговата система, като средствата за висше образование достигнат не по-малко от 1.5 % от БВП и не по-малко от 3 % (1.5 % от държавата и 1.5 % от бизнеса) за наука и изследвания – до 2030 г.;
- Определяне на ясни критерии по отношение на коефициенти по професионални направления за издръжка обучението в ДВУ и промяна в политиката на доходите за работещите в системата, съобразно инфлацията, при ежегодна стъпка не по-малка от 20% (5% покриваща прогнозната инфлация и 15% за догонващ ръст на доходите);
- Осигуряване на достъп до държавна субсидия за социални разходи и за обучаващите се в частните ВУ;
- Осъществяване на контрол върху изпълнението на браншов колективен трудов договор № Д 01-335/25.11.2020г. и неговото актуализиране;
- Осъществяване на контрол върху изпълнението на поетите ангажменти към ЕС за постигане на висок ръст на средствата за висше образование и наука;
- Ежегодно колективно трудово договаряне на възнагражденията за труд и други плащания на равнище висше училище/институт/дружество – аргументирано с възможните загуби от инфлацията, ръста на БВП, реализация на допълнителни средства от такси на студенти, собствена стопанска дейност, увеличени такси, данъци, услуги и увеличени лични осигурителни вноски. Синдикалните организации (СО) следва да изискват въвеждането на ежемесечна система за информационно осигуряване по отношение на финансовите средства и организацията на управлението, с цел оценяване на основните дейности, извършвани от съответния работодател;
- Използване на данъчни или други стимули с доказани положителни промени в заплащането на труда и адекватни санкции за преднамерено заобикаляне и нарушаване на нормите за колективното трудово договаряне и изплащане на заплати, съобразно квалификациите и труда, необходими за съответните длъжности;
- Провеждане на национални дискусии по подходната политика в сектора "Висше образование и наука" с оглед формулиране на актуални насоки и акценти в колективното договаряне на възнагражденията.

Втори приоритет
СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ И РАВНОПОСТАВЕНОСТ

Предвиждаме наблюдение и анализ на функционирането на нормативната уредба и законите за висше образование и наука чрез активизиране на научния и творческия потенциал на СО за участие в работните групи на институционално ниво при обсъждане и разработване на нормативни документи, свързани с висшето образование и наука в диалог със социалните партньори, студентите и докторантите.

Активизиране дейността по преразглеждане на постигнатите договорености в КТД, ефективността от тяхното прилагане и изпълнение, доразвиване на двустранния диалог в съветите за социално партньорство чрез прилагане опыта на ЕС, а именно – изграждане на консултативни съвети, които да подпомагат работата на синдикалните организации.

Изпълнението на приоритета следва да се осъществи чрез работа по следните задачи от страна на НБС ВОН и СО по места:

- Да се гарантират човешките права и защита правата на работното място;
- Да се поддържа качествен трипартитен диалог с държавните институции и национално представителните организации;
- Да се осигурява равенство по възраст, пол и семейно положение, недопускане на дискриминация, гарантиране правото за участие в управлението на всички нива и равен достъп до квалификация и научна кариера.
- Да се осигурява чрез пропорционално разпределение и квотен принцип участие на представители на двата пола в академични съвети, научни и факултетни съвети, в органите за управление на ВУ и БАН.
- НБС ВОН, в сътрудничество със социалните партньори, да потърси съдействие на национално ниво по установяване легитимността на синдикатите, които имат право да подписват КТД;
- Да се разшири сътрудничеството с неправителствения сектор;
- Да се подпомага работата в младежките консултантски центрове за кариера и предприемачество, представяне на млади кадри пред работодателски организации и бизнеса, разработване на програми за адаптиране на младите хора с увреждания към пазара на труда и тяхната социализация;
- НБС ВОН да настоява за изработване и приемане на нов Закон за БАН;
- Извеждане на критерии за прецизиране правата на гражданите и привеждането им в съответствие с Хартата на фундаментални права на Европейския съюз /ХОПЕС/ от Ница, залегнала и в основата на Европейската Конституция, както и с Европейската социална харта /ревизирана/ и ратифицирана от Република България, Хартата на европейските учени и Етичен кодекс на изследователи и служители.

Трети приоритет
УСТОЙЧИВА ОБРАЗОВАТЕЛНА СИСТЕМА

С приемането на Стратегията за ВО България има визия с хоризонт за следващите 10 години за развитие на висшето образование. Важен ориентир са и стратегическите документи на равнище ЕС. Прогрес има, **а ролята на ВОН-КНСБ, в общата политика за висше образование и наука на социалните партньори, е приета, призната и видима.** Ще поставим много добра оценка на МОН за STEM-проектите в училищното образование, защото всички ние се надяваме на повече деца с интерес и умения по математика, програмиране и т.н.. От първостепенна важност е да ги задържим в България.

Промяната на модела на обучение трябва да бъде съпътствана с развитие на предприемаческо и проектно мислене, а не конкретни знания в тази област. Все повече хора предпочитат да работят на свободна практика, а креативните индустрии разчитат именно на тях. В ЕС средно 33% от хората със собствен бизнес предлагат нови продукти (иновации), докато у нас те са само 13,4%. Необходимо е ново учебно съдържание с обяснение как функционират нещата, трябва да имаме алгоритми, развиване на меки умения и способност на студентите да търсят и обработват данни, да ги анализират, да знаят как да ги приложат, да отстояват собствена позиция. Изкуственият интелект не е просто технология – тя се основава на мисленето на хората. Важно е, първо да развием естествения и след това изкуствения интелект!

Основният акцент за устойчивост и развитие на висшето образование е финансирането. Бюджетът за образование през последните 2 г. расте, но въпросът е какво е управлението и как се реформира системата? И какви ще бъдат професиите на бъдещето, за да знаем в какви области и как да подготвяме кадри? Или кога бизнесът ще отдели средства за обучение на своите кадри при постъпване на работа? А структурата на българския бизнес - с 99,4% микро-, малки- и средни- предприятия - предполага ли достатъчен капацитет? Финансирането като цяло е под средните стойности за ЕС, но ние категорично подкрепяме МОН да влага средства в реформирана система.

Неравномерно е разпределението на мрежата от висши училища и концентрация на студенти в градове, привличащи голяма част от бизнеса (София, Пловдив, Варна), а това затруднява ефективното използване на университетите като инструмент за провеждане на регионална политика. Съществуват големи регионални различия по отношение на нуждите и възможностите за финансиране на образованието от страна на студентите и техните семейства - с необходимите средства за студентски такси и издръжка. В този случай показателят „Осигурителен доход на завършилите“ няма никаква връзка нито с мястото, нито с качеството на обучение.

Другият акцент е демографията, която ще оказва много силен натиск върху образованието и пазара на труда в следващите 10 години.

Има и редица фактори, които са свързани с желанието и уменията да се привличат, мотивират и ангажират повече млади хора в преподавателската професия, както и да се предоставя актуално учебно съдържание, в синхрон с търсенето на пазара на труда.

Паралелно у нас се провежда политика от МОН за балансиране на системата от професии. По принцип тази политика е правилна от гледна точка на цялата система. Но говоренето, че няма инженерни кадри или, че има много икономисти, управленци, юристи и т.н., може да предизвика проява на „ефект на махалото“ и да създаде негативно настроение в обществото към висшето образование като цяло. Защото, от една страна държавата е за пълноценно използване на научния и иновационния потенциал на висшите училища и повишаване на тяхната роля за ускорено развитие на икономиката и за решаване на важни обществени проблеми на национално и регионално ниво, а от друга – икономистите и управленците ни са много!

Изпълнението на основополагащия приоритет следва да се осъществи чрез работа по следните задачи от страна на НБС ВОИ и СО по места:

- За **инвестиция в хора** и необходимост от осигуряване на висока квалификация на академичния състав, чрез: постоянно актуализиране на знанията, уменията и компетентностите на преподавателите и служителите; повишаване уменията за работа в международна среда на преподавателите и част от администрацията във висшите училища; за възстановяване чрез подходящи социални програми и спортни дейности. Оптимизацията на съвременното висше образование е немислима без **загрижеността за преподавателите и обучаващите се**. Професията „преподавател и учен“ да се приема като призвание в платформите и програмите!
- **Нормативна уредба**, която да отчита: **особеностите на всички форми на обучение**, свързани със спецификата и потребностите на съвременните поколения млади хора; за повишаване качеството на висшето образование чрез актуализиране на съдържанието и дигитализиране на образователните подходи, методи и практики. **Дигитализацията**, като основно средство за осигуряване на достъп до по-качествено висше образование, може да се осигури при **по-малки разходи, които са във възможностите на по-голям брой студенти с различен социален произход**, както и за постигане на интернационализация.
- Привлекателна **материална среда и инвестиции в инфраструктура**, която да осигурява на научно-преподавателския състав съвременни условия за учебна и научна дейност (като напр. STEM лаборатории и центрове с образователен софтуер за виртуална реалност), да привлича за работа по

проекти най-иновативните младежи и, която да задържа таланти и мотивирани млади преподаватели и учени във ВУ и НИ.

- **Материално стимулиране**, както и оптимална **нормативна заетост**, в полза на преподавателите, за личностно и професионално усъвършенстване, включително и за научни изследвания, според които се оценява работата при придобиване на научна степен и повишаване в академична длъжност. Това забавя процесите на академично израстване, а оттам и **постигане на по-високи доходи**;
- **Нова организация на висшето образование и мерки за решаване на финансовите и социалните проблеми в някои ВУ, възникнали в резултат на реформата** - не само към традиционните обучаеми и обучаващи, а и чрез развитие на форми на учене през целия живот, дуално обучение, възможности за съчетаване на учене и работа и/или семейни ангажименти и др., в която да се осигури устойчив баланс между знания, умения и компетенции. Промени и поетапно замяна на отделни дисциплини с хибридни такива, на принципа на бенчмарк - в полза на най-добрите!;
- **Акредитационни оценки**, изчистени от лобистки практики, базирани на обществена и академична значимост и престиж на ВУ и НИ. Да се предефинират и приложат адекватни и **обективни измерители на основните критерии за качеството**, което позволява субективизъм при поставянето на акредитационните оценки. Рестарт в работата на Контролната комисия и Комисията по жалби и сигнали при НАОА;
- Въвеждане на ефективен финансов контрол по ЗФУКПС и осигуряване на **информационни системи, които да повишат прозрачността в управлението на ВУ и НИ**. Държавата трябва да защити обществен интерес при управлението на висшето образование и науката, без да нарушава академичната автономия. **В Договорите за управление да се засили синдикалният контрол и да се въведат наказателни механизми, договорени с национално представителните социални партньори**;
- **Оптимизиране на мрежата от ВУ и нова национална карта на ВО в РБ**, която да е в синхрон с националната пътна карта за научни изследвания и с потребностите на регионални икономики, базирани на знание! ВУ и НИ също работят на конкурентен принцип, като най-добрите заработват значителна част от бюджета си, следвайки пазарната логика. Точно те се променят бързо и времето доказва, че образованието и науката търпи промени и много университети могат да бъдат иновативни, за което трябва да работим всички социални партньори като прилагаме инструментите по Болонския процес, вкл. европейския и световен опит!

Четвърти приоритет
УСТОЙЧИВА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА СИСТЕМА

В рамките на този приоритет НБС ВОН-КНСБ следва да работи в няколко направления, чрез които да допринесе за подобрен капацитет, представяне и връзка между отделните елементи на научно-изследователската система, с цел повишаване на ефективността на тяхното взаимодействие, интеграцията им в европейското и глобално пространство за постигане на максимален ефект и резултати в полза на интелигентната икономическа трансформация.

Крайно време е да бъдат изградени **меки умения и да бъдат привлечени успешни модели на иновационно посредничество**, които да позволят съществено увеличаване на частното участие на съществуващи и новопривлечени инвеститори.

Необходимо е отделните елементи на научно-изследователската и иновационна система да бъдат свързани, с което ще се даде възможност за по-ефективно използване и развитие, както на отделните ѝ части, така и в нейната цялост, което пък е от значение за нейната пълноценна интернационализация.

Мрежовият подход е възможност и за промяна на досега съществуващият повече или по-малко затворен модел на развитие на научните и университетски звена, който ще увеличи тяхната достъпност и ще скъси пътя на индустрията до тях. Нещо повече ще позволи **споделянето използване на ресурси и капацитет и развитието на отворена наука и иновации**, което е най-прекият път към интернационализацията на научната и иновационна система.

Изпълнението на приоритета следва да се осъществи чрез работа по следните задачи от страна на НБС ВОН и СО по места:

- Подпомагане развитието и работата на Държавна агенция за научни изследвания и иновации;
- Да се подобри ефективността от сътрудничеството между научните организации и предприятията, с цел повишаване нивата на технологичен трансфер, съвместни разработки, работа с права за интелектуална собственост и комерсиализация на резултатите от научните изследвания;
- Да се подобри кооперирането и равномерното териториално разпределение на научноизследователска и иновационна инфраструктура и потенциал (човешки, технологичен, проектен), в контекста на овладяването на регионалните различия;
- Да се повиши размерът на финансирането за научноизследователската и развойна дейност в публичния сектор (1,5%/БВП) и повишаване стимулирането на частните инвестиции (1,5%);
- Да се ускори модернизацията на научните организации и висшите училища по отношение на засилване на приложимостта на научните изследвания и

прехода към система за научни изследвания и иновации с нарастващ принос в икономиката на страната;

- Да се подпомогне процесът на въвеждане на изследователски STEM-лаборатории, технически оборудвани с лицензи за достъп до платформите с електронно съдържание по направления и научни области;
- Да се използва потенциалът от участие в европейското и глобалното научноизследователско и иновационно пространство;
- Да се повиши квалификацията на наетия персонал в областта на НИРД и да се създаде подходяща среда за кариерно развитие, изграждане на капацитет и задържане на младите учени.

Пети приоритет

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

Продължаващата световна здравна криза неминуемо ускори процесите по внедряване на дигиталните технологии в учебния и научно-изследователския процес.

За постигане на устойчивост в системата и връзките ѝ с другите системи на икономиката е необходимо към процеса на цифрова трансформация да се подходи **комплексно и координирано** – по всички йерархични равнища.

Нарастващият обем данни на национално ниво, в комбинация с технологичната промяна в начина, по който те се събират, съхраняват и обработват, представлява основен ресурс за растеж и иновации в обществото и е от полза за всеки един гражданин. По тази причина, специален акцент се поставя върху осигуряването на достоверни, налични, достъпни, сигурни и оперативно съвместими данни, както и преход към свързани данни.

За съжаление в 21 век - в много от ДВУ и институти към БАН, основният документооборот за управлението, вкл. контролът на основните дейности, се осъществява по традиционния начин – фрагментирано и непрозрачно – не само за служителите в системата, но и за обществото като цяло.

Изпълнението на приоритета следва да се осъществи чрез работа по следните задачи от страна на НБС ВОН и СО по места:

- Спешно въвеждане на деловодни системи за управление и контрол на документооборота в институциите, където не е направено;
- Осигуряване на финансиране за осигуряване на служебен компютър на работното място на всеки служител от научно-преподавателския състав. Недопустимо е стотици, а може би хиляди български учени да нямат осигурен компютър на работното си място през 2021 г.;

- Спешно въвеждане на електронни системи за студентско обслужване и отчетност на заетостта на академичния състав в институциите, където не е направено, както и интегрирането ѝ с всички електронни системи и бази на ниво ВУ/НИ;
- Структуриране и привеждане на данните във ВУ/НИ/студентските дружества във вид, който е съвместим със системата за електронно управление;
- Развитие на достатъчна като капацитет облачната инфраструктура във всяка институция – с ясно и законосъобразно администриране и управление;
- Дигитална свързаност на университетите и научните организации и достъп до отворени данни и научни резултати;
- Подобряване на сигурността в киберпространството, вкл. мрежовата и информационна сигурност, и личните данни;
- Постоянен мониторинг върху публикуваната информация на интернет страниците на институциите. Често публични данни, свързани с отчетността за разходването на публични финанси са недостъпни на страниците на ДВУ и БАН;
- Развитие на възможностите за подобряване на цифровата трансформация чрез механизма на браншово колективно трудово договаряне.

Шести приоритет

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ИНТЕГРАЦИЯ ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

ВОН-КНСБ, от своето основаване, е ориентиран към дейности за популяризиране и всестранно подпомагане на реформите в системата на висшето образование и науката с оглед на европейските и световните тенденции. Синдикатът има амбицията да запази и доразвие тази своя насоченост и в следващите години. От първостепенно значение за нас е задълбочаването на интеграцията на българската академична общност в европейските структури за висше образование и наука и въвеждане на най-високи световни стандарти в нейното функциониране и оценяване.

Тази цел може да бъде осъществена чрез подкрепа и популяризиране на тенденциите и процесите, очертани в документите на Европейската комисия и Световната банка, ориентирани към повишаване на качеството и ефективността на системата за висше образование и наука. 2020 г. постави редица предизвикателства пред всички области на живота, включително и пред сектора на висшето образование и науката. Неслучайно ключовата тема в европейски и международен план е трансформацията на висшето образование и науката с оглед на динамично променящата се среда, в която живеем. Основни компоненти на тази трансформация са Планът за възстановяване на ЕС и Програмата за устойчиво развитие 2030 г.

На системата *Висше образование и наука* е отредена приоритетна роля в тези инициативи посредством осъществяването на синергии между инициативите Европейско пространство за образование, План за действие в областта на цифровото образование и обновено Европейско научноизследователско пространство. Европейската комисия подготвя програма за трансформация на висшето образование, която има за цел да подкрепи 5000 висши училища от ЕС, основавайки се на опита с Европейските университети и взаимодействието на Европейското пространство за образование с Европейското научноизследователско пространство. Реализирането на тази програма ще се осъществи чрез широка дискусия, в която НБС ВОН-КНСБ трябва да вземе активно и решаващо участие.

Изпълнението на този приоритет следва да се осъществи чрез работа по следните задачи:

- Активно лобиране за подобряване на цифровата грамотност на академичната общност - преподаватели и студенти, в духа на Плана за действие в областта на цифровото образование за периода 2021—2027 г.;
- Подкрепа на инициативите за създаване на Европейски сертификат за цифрови умения;
- Продължаваща подкрепа за включването на всички групи в неравностойно положение в инициативите за равен достъп до висше образование, в духа и на програмата на Световната банка за развитие чрез висше образование и технологии.

Седми приоритет **ПРОСПЕРИРАЩ СИНДИКАТ**

През мандата се очаква ролята на НБС ВОН-КНСБ в развитието на демократичните ценности и гарантиране на политическата свобода, човешките права и защита правата на работното място да нараства. Равните шансове са неразделен елемент на всяка демокрация и НБС ВОН-КНСБ отстоява равнопоставеността на мъжете и жените, на младежите и възрастните, на здравите и хората в неравностойно положение в системата, включително и по отношение на правото им на труд и достойно заплащане.

ВОН-КНСБ защитава националната идентичност и общоевропейските интереси в глобалното обществено развитие чрез синдикално представителство на интереси в Европа.

ВОН-КНСБ активизира участието си в контрола по усвояване на средствата от Вътрешните (собствените) източници, Националните и Европейските фондове.

Изпълнението на приоритета следва да се осъществи чрез работа по следните задачи от страна на НБС ВОН и СО по места:

- Да се разшири влиянието на НБС ВОН по хоризонтала и вертикала на всички нива – от националните и институционалните ръководни органи до синдикалните организации и синдикалните членове, както и до студентските съвети;
- Да се представят постоянно акцентите от многоспектрната дейност на НБС ВОН-КНСБ в публичното пространство, чрез традиционните и социални медии;
- Да се прилагат резолюциите на ЕС и конвенциите на МОТ;
- Да се осъществи партньорство с европейски синдикати в областта на висшето образование и наука;
- Да се създаде организация за провеждане на обучение (курсове, семинари, работни срещи) за синдикални членове от системата с цел постигане на по-висока усвояемост при кандидатстване в международни проекти и други инициативи;
- Да се популяризират сред синдикалните членове и браншовите структури възможностите за кандидатстване по Оперативните програми и за разработване на проекти, финансирани от бизнеса у нас и в ЕС;
- Да се доразвият възможностите на рамковото споразумение с партньорите от тристранния съвет "Висше образование и наука", конституиран в МОН, с което да се определят условията за провеждане на съветите за социално партньорство в системата;
- Да се въведат действия за интензивен информационен обмен между синдикалните организации на НБС ВОН-КНСБ в областта на управление на човешките ресурси, както и подпомагане и информиране в областта на съвременните аспекти на колективните преговори с цел постигане на ефективно действие на КТД;
- Да се разработят и приложат вътрешносиндикални механизми за наблюдение и контрол по спазване на българското законодателство, Европейската социална харта и международните трудови конвенции. Да се засили синдикалната солидарност при реализация на общите политики;
- Да се повиши ефективността на синдикалната система като се засили мотивацията за членство, синдикализацията на БАН и се привличат нови синдикални членове;
- Да се изграждат общи синдикални съвети за координация в рамките на институциите от системата по професионални направления или по научни области с цел да се осъществява партньорство за вземане на стратегически управленски решения;

- Да се разработи стратегия за постоянно укрепване на членския състав на синдикалните организации и НСБ ВОН;
- Да се разработят и приемат вътрешни правила за работа на НСС и оперативното ръководство;
- Да се подобри комуникационната политика на синдиката за популяризиране на дейностите и успехите чрез съвременните възможности на социалните мрежи.

За изпълнение на поставените приоритети е необходимо структурата на управление на НБС ВОН-КНСБ да бъде **гъвкава и динамична**, следователно всички дейности следва да се реализират в единна система, от експертни екипи с отговорници и срокове за изпълнение, които да се спазват от всички.

Възможна организация на гъвкаво управление може да се осъществи чрез избор на оперативно ръководство, съставено от 11 члена – един председател, един зам.-председател, трима изпълнителни секретари и шест координатори. Тримата изпълнителни секретари следва да отговарят за СО в институциите от системата, които са концентрирани в големи райони от страната – един за югозападен (София, Благоевград), втори за северен централен и североизточен (Габрово, Велико Търново, Шумен, Русе, Свищов, Варна), и трети – за южен централен и югоизточен (Пловдив, Стара Загора, Бургас). Всеки от избраните шестима координатори следва да отговаря за конкретен ресор – приоритет от настоящата програма. Координацията следва да бъде по хоризонтала и по вертикала между членовете на конгресното ръководство и УС – по приоритет (направления) и по райони.

Структура на Националния синдикален съвет (УС) се отчита като добре работеща през годините и максимално представителна, т.е. логично е съставът да се запази, както до момента – всички председатели на СО да бъдат членове на НСС.

Правото на участие в работата на колективните органи на управление на НБС ВОН следва да се упражнява при **стриктно спазване на задълженията на СО** съгласно Устава на НБС ВОН – дисциплина по събираемостта на членския внос и неговото отчитане в синдикалните организации, предоставяне на данни чрез регистрационните карти на ВОН-КНСБ в указаните срокове, ясно и подредено водене и съхранение на документите в синдикалните организации според действащото законодателство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ВОН-КНСБ – чрез синдикалните организации, изпълнява интегративна функция, синхронизира и координира действията на работещите, всеки от които има своя воля, ценности, критерии и интереси.

Защитата и представителството на интересите на хората от синдикатите е ключова характеристика на трудовите отношения на всички равнища. Императивите на

промяната, очертана чрез изложените до тук предизвикателства, както и приоритетите, които следва да се реализират с настоящата програма, определят НБС ВОН-КНСБ като:

- Синдикат на всички работещи в системата на висшето образование и наука;
- Финансово независим и стабилен Синдикат с ясно изградени синдикални структури;
- Ефективен и с достатъчен капацитет;
- Вътрешно-организационно легитимен, национално представителен и отговорен;
- Широко отворен към обществото и медиите;
- Солидарен и отстояващ интересите на работещите в системата;
- Трайно ориентиран към европейското бъдеще и просперитет;
- Консенсусно балансиран при взаимно уважение и зачитане на партньорите;
- Демократичен, свободен и социално чувствителен;
- Компетентен и експертен в преговорите;
- Активен и конструктивен в търсенето на решения;
- Защитник и консултант за своите членове при трудово-правни спорове.

Изминалите години от дейността на НБС ВОН бяха години на укрепване и завоюване на стабилни позиции в синдикалния живот на системата на висшето образование и наука. Това налага и в следващия мандат да се поддържат високи обороти, авторитет и отговорност, което изисква решаването на определени организационни въпроси.

Изпълнението на Програмата трябва да стане приоритет на широк кръг от компетентни хора на всички нива от структурата на НБС ВОН-КНСБ, включително и в европейското образователно и научно пространство.

ВОН-КНСБ ще се противопоставя на мисленето, че на страната ѝ трябва работници, а не хора с висше образование, защото трябва да защитим правото на равен достъп на следващите поколения до образование.

ВОН-КНСБ ще продължи да предава посланията на младите, че в бъдеще неравенствата ще са в пряка зависимост от дигитализацията и от изкуствения интелект - между тези, които ползват и тези, които не ползват.

ВОН-КНСБ е оптимист и споделя, че МИСИЯТА „ОБРАЗОВАНИЕ“ Е ВЪЗМОЖНА! Затова си поставя амбициозната задача да реши въпроса с качеството във висшето образование през: ИНТЕГРАЦИЯ на системите в отрасъла, бранша и заедно с бизнеса и държавата. ОБРАЗОВАНИЕТО ще е национален приоритет тогава, когато политиците повярват, че знанието е сила, а дигитализацията – най-важния инструментариум, който може да насърчи само и единствено умните хора на България.